

11-03-2014

Folkeoplysningsens Demokratimanifest

Dette forslag til demokratimanifest er udarbejdet af en arbejdsgruppe, bestående af Søren Eigaard, Helle H. Bjerregård og Michael Voss, på baggrund af input fra en bredere gruppe mennesker fra vores medlem- og partner-organisationer: Maya Bram Sommer (Grænseforeningen), Kristian Hald (DATS), Nils Brøgger Jacobsen (MS), Flemming Jørgensen (Coop), Peter Ørting (Kulturhuse i Danmark), Ulla Tornemand (Dansk Kvindesamfund), Thorleif Jonasson (FN-Forbundet) og Trine Bendix (DFS-sekretariatet). DFS' bestyrelse har diskuteret, redigeret og godkendt det. På baggrund af repræsentantskabsmødets debat vil bestyrelsen vedtage en endelig version.

I 2015 fejrer vi den Grundlov, der for alvor gjorde Danmark demokratisk. Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) vil ikke nøjes med at fejre jubilæet. Vi vil bruge det som en passende anledning til at se kritisk på demokratiet i dag.

I dette manifest peger vi på tre problematiske udviklinger i det danske demokrati, og vi giver vores bud på, hvad der må gøres ved det.

På grundlag af dette manifest vil vi gå ind i den offentlige debat op til og omkring jubilæet, og vi opfordrer DFS' medlemsorganisationer og alle, som står på folkeoplysningsens værdier om demokratisk dannelse og aktivt medborgerskab, til at gøre det samme.

1. Demokratiet 2014: Ikke for alle

Før 1915 var demokratiet i Danmark begrænset til de få udvalgte - kun 14 procent af befolkningen havde stemmeret. I dag bevæger vi os igen i retning af et elite-demokrati, ikke fordi nogle bliver frataget stemmeretten, men fordi mange samfundsgrupper i praksis holdes udenfor eller står udenfor demokratiet.

Det giver sig udtryk i, at de ikke er repræsenterede, eller at de er underrepræsenterede og ikke engagerer sig i den demokratiske proces og i de traditionelle demokratiske fora. Det gælder f.eks. etniske minoriteter, de fattigste, de dårligst uddannede, kvinder og unge.

Demokratiet er kun noget værd, hvis det inddrager alle. Det gælder både demokratiet i snæver forstand (parlamentariske forsamlinger) og demokratiet som livsform og medborgerskab.

Det er tid til at standse op og gøre en indsats for at redde demokratiet, for at fremtidssikre det, f.eks.:

- Ved aktivt og udfarende at invitere de grupper, der ikke er med i dag, ind i demokratiet i dets bredeste betydning
- Ved at skabe mulighed for, at disse grupper kan være med til at definere fremtidens demokrati – i stedet for kun at bede dem tilpasse sig det eksisterende demokrati

- Ved at give aktivismen en plads i demokratiet, så der bliver kortest mulig vej fra holdning og debat til handling for sine synspunkter

2. Demokratiet 2014: For lidt frihed

Både blandt beslutningstagere og i befolkningen er der en stigende accept af frihedsbegrænsende tiltag: overvågning, tortur, sikkerhedstjek, dyneløfteri, minut-tyranni, detailregulering.

Derfor er der brug for, at civilsamfundet – som enkeltborgere og som borgerorganiserede fællesskaber - får større frihed, og at vi sammen kan skabe et tillidsbaseret samfund. Det indebærer bl.a.:

- Mindre overvågning i det offentlige rum og internationalt
- Decentralisering af beslutninger
- Større tillid til de ansatte – i kommunerne, i staten og i det private
- Mindre kontrol og detailregulering
- Større forståelse for og stærkere lovgivning om menneskerettigheder
- Styrkelse af det frie og uafhængige foreningsliv

3. Demokratiet 2014: Uden holdning og dannelse

Globaliseringen har gjort samfundsproblemer og -løsninger mere komplicerede. Det afspejler sig bl.a. i, at der er lagt et beslutningsniveau oven på kommune-region-stat, nemlig EU.

De politiske beslutningsprocesser professionaliseres og teknificeres i disse år, bl.a. under betegnelser som New Public Management og New Public Governance: Valg mellem forskellige politiske handlemuligheder på baggrund af en åben demokratisk debat erstattes af ”den nødvendige politik”, der alene er defineret af eksperter

Den grundige lange debat erstattes af hurtige, handlekraftige beslutninger på grundlag af enkeltsager, der er ofte er skabt og/eller forenklet og forvrænget af medierne, som får stadig sværere ved at leve op til ambitionen om at være en kontrollerende 4. statsmagt.

Stadig oftere oplever vi en afgrund mellem befolkningens holdninger og politikernes beslutninger – som nogle gange skaber et dilemma mellem politikernes overbevisning og deres mandat fra vælgerne.

- Derfor må vi skabe bedre tid, ret og rum til den fri debat og til dialogen mellem politikere og borgere.
- Derfor må holdninger, uenigheder og politiske valgmuligheder generobre deres plads i den demokratiske proces.
- Derfor må vi styrke medierne mulighed for at fungere kritisk og som rum for kvalificeret debat.
- Derfor må vi tage ansvaret for demokratiet, samfundet og vores medborgere på os, både som individer, foreningsfællesskaber, institutioner og virksomheder. Vi må kvalificere os til at kende, udvikle og argumentere for vores holdninger. Vi må turde tage konflikter på holdninger, og vi må lære, hvordan vi løser dem.

